

okolo l. 1526., ko so ubogemu kmetu zadnji vinar iz žepa pulili. Mnogo denarja so stale zgradbe mejnih trdnjav, Turki pa so vkljub temu napadali deželo, in le prenuogokrat je gorel Kres na Šmarni gori. Gorenjski kmetje so pretili z uporom, a gorenji Štajerci so se zares uprli, in tudi Kranjci so morali pomagati, ta upor dušiti. Po bitki pri Mohaču se je začelo dolgotrajno bojevanje proti zaleskemu vojvodi (»vajda«) Ivanu Zapoljskemu. Proti Benečanom, ki so bili Milansko napadli, so morali dati tudi Kranjci 100 teško in 200 lahko oboroženih konjnikov. Vpeljali so celo »stedenski vinar«, a kmetje niso imeli niti zrna žita več pri hiši. Po zahtevanju vlade so dovolili deželni stanovi dne 4. meseca kimovca l. 1526., naj se popišejo vsi cerkveni zakladi in dragocenosti, katerih je imel največ stiški samostan. Te so potem prenesli v stolno cerkev sv. Nikolaja in od tod na grad. Tehtale so skupno 1709 mark (po 16 lotov); našli so tudi 4694 gld. gotovine. Dragocenosti so potem zlatarji stolkli in tako uničili mnogo umetniških predmetov (monštranc, čaš, kadilnic, paten, srebrnih razpel in kipov, pastoralov, inful, srebrnih zapon itd.). Stolčene kepe so deloma prodali, deloma pa prepeljali v Gradec, kjer so jih dali prekovati v denar v skupni vrednosti 17.438 goldinarjev renskih. Čudo veliko, da se ni ohranil nobeden izvod teh kranjskih denarjev v deželi, le dunajski in graški muzej jih imata po nekoliko. Kam je razno drago kamenje prešlo, to ni nikjer zapisano. Cerkvam so bili sicer povračilo obljubili, ali tega niso dobile one nikoli. Jdnakih žrtev je zahtevala vlada tudi od Trsta in Istre, toda oba sta se odločno upirala in tudi ubranila. — Iz tajnikovega poročila smo posneli, da so 4 člani umrli, 8 jih je izstopilo, a 18 na novo pristopilo, tako da šteje društvo 261 članov, vrhu tega imajo »Izvestja« še 89 naročnikov. Blagajnik je povedal, da so znašali vsi dohodki 1758 gld. (848 gld. članarine, 200 gld. je dalo naučno ministerstvo, 400 gld. deželni odbor, 200 gld. kranjska hranilnica, za 31 gld. se je knjig prodalo, in 18 gld. so nesle obresti), in ravno toliko je bilo tudi stroškov (za tisek, nagrade, razpošiljanje itd.); 153 gld. ima še blagajnik, a namejneni so za register k Valvasorjevi zgodovini. Proračun za tekoče leto se giblje v istih mejah, kakor lanski dohodki in stroški. Pri dopolnilni volitvi je bil izvoljen prof. Fr. Orožen za odbornika. Odbor naznanja, da je sklenil izdajati tudi nemške »Mittheilungen« v dvomesečnih obrokih, čemur občni zbor pritrdi. Takisto pa zavrača ukor, katerega je društveni odbor dobil od deželnega odbora. Dva člana sta ta odpor toplo priporočala, in občni zbor je izrekel popolno zaupanje društvenemu odboru.

Mittheilungen des Musealvereines für Krain, VII. Jahrgang, erste Abtheilung: Historischer Theil — Kakor je znano, izdaja »Muzejsko društvo« poleg slovenskih izvestij tudi nemške in sicer jih je doslej v letnikih, poslej pa bodo tudi »Mittheilungen« izhajale vsak drugi mesec in prinašale poročila o naraščanju muzejskih zbirk. Lanski letnik ima na prvem mestu Schönlebnovo biografijo: Der krainische Historiograph Johann Ludwig Schönleben« von P. v. Radics, potem pa »Urban Debelack, eine Geschichte aus dem Studentenleben zu Bologna« erzählt von A. Luschin v. Ebengreuth. Iz tega prispevka h kulturni zgodovini izvemo, da se je tudi mnogo Kranjcev učilo na vseučiliščih v Padovi, Bolonji in Sijeni. Med temi je bil n. pr. Andrej Vrbec, sin ljubljanskega župana, kateri je padel v dvoboju l. 1631. in je v Sijeni pokopan, ter Debeljak iz Radovljice, katerega so l. 1640. smrtno ranili v Bolonji. Prvemu je postavil nadgrobnni spomenik njegov bratranec Baltazar »Wiz (Vidic?) a Gleinix« (Glinice). — Zweite Abtheilung: »Naturkundlicher Theil«, prinaša učeno razpravo prof. F. Seidla »Das Klima von Krain«, katero vsi meteorologi zelo hvalijo, potem prof. Vossa »Mineralien des Herzogthums Krain« in Albina Belarja »Briefe des Freiherrn Sigmund Zois, mineralogischen Inhalts.« Vseh udov je imelo »Muzejsko društvo« 266 (med temi 4 častne in 3 dopisujoče), a v književni zvezi je bilo s 107 društvi ali znanstvenimi zavodi, najboljši dokaz, da društvo stoji na trdnih nogah.